

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 66/2024-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED]

[REDACTED], zastúpených Accent Legal s. r. o., Jakubovo námestie 9, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. B1-2P/47/2020, postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 11CoP/180/2022 a postupu Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 15CoP/8/2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. januára 2024 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práv podľa čl. 11 Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí (ďalej len „Haagsky dohovor“), čl. 11 ods. 3 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003, ako aj čl. 24 nariadenia Rady (EÚ) č. 2019/1111 z 25. júna 2019 postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B1-2P/47/2020, postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 11CoP/180/2022 a postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 15CoP/8/2023. Sťažovateľ [REDACTED] (ďalej aj „sťažovateľ v 1. rade“) žiada, aby mu ústavný súd priznal finančné zadost'učinenie v sume 30 000 eur od mestského súdu a v sume po 1 000 eur od Krajského súdu v Bratislave a Krajského

súdu v Trnave. Maloletí sťažovatelia [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „maloletí sťažovatelia“) žiadajú o priznanie finančného zadosťučinenia v sume po 10 000 eur pre každého od mestského súdu a v sume po 1 000 eur pre každého od Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Trnave. Zároveň žiadajú o náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ v 1. rade podal 3. augusta 2020 na Okresnom súde Bratislava I návrh na nariadenie návratu jeho dvoch maloletých detí (maloletých sťažovateľov) do krajiny obvyklého pobytu Rakúskej republiky z dôvodu, že matka maloletých ich neoprávnene premiestnila na územie Slovenskej republiky. Okresný súd uznesením z 15. júla 2021 návrh zamietol.

3. Proti uzneseniu z 15. júla 2021 podal sťažovateľ v 1. rade odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave uznesením sp. zn. 11CoP/180/2022 z 13. októbra 2022 tak, že uznesenie z 15. júla 2021 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

4. Následne okresný súd uznesením č. k. 2P/47/2020-2744 zo 17. januára 2023 vo výroku I nariadil návrat maloletých sťažovateľov do krajiny ich obvyklého pobytu (Rakúskej republiky), vo výroku II nariadil matke maloletých sťažovateľov, aby ich v lehote 5 dní od právoplatnosti tohto uznesenia navrátila do Rakúskej republiky a vo výroku III deklaroval, že pre prípad, že ich matka nenavrátia do Rakúskej republiky, oprávnil sťažovateľa v 1. rade na prevzatie maloletých sťažovateľov na účely ich návratu do Rakúskej republiky.

5. Proti uzneseniu zo 17. januára 2023 podala odvolanie matka maloletých sťažovateľov, pričom odvolacie konania boli súvisle vedené na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 11CoP/108/2023 a Krajskom súde v Trnave pod sp. zn. 15CoP/8/2023. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 7 Ndc 22/2023 ustálil, že na konanie je príslušný Krajský súd v Trnave.

6. Krajský súd Trnave o odvolaní rozhodol uznesením sp. zn. 15CoP/8/2023 z 25. októbra 2023 tak, že uznesenie zo 17. januára 2023 potvrdil. Uznesenie z 25. októbra 2023 nadobudlo účinky právoplatnosti 21. novembra 2023.

II.

Argumentácia sťažovateľov

7. Podstata sťažnostnej argumentácie spočíva v porušení označených práv zbytočnými pried'ahmi konajúcich súdov v napadnutom konaní. Sťažovatelia poukázali na skutočnosť, že ústavný súd už v minulosti konštatoval porušenie označených práv zbytočnými pried'ahmi v napadnutom konaní, a to konkrétne nálezom č. k. II. ÚS 540/2021-52 zo 16. februára 2022, pričom konanie bolo iniciované na základe ústavnej sťažnosti sťažovateľa v 1. rade.

8. Po vydaní nálezu ústavného súdu opakovane došlo k zbytočným pried'ahom v napadnutom konaní, a to zo strany okresného súdu (v súčasnosti mestského súdu) pri doručení uznesenia z 15. júla 2021, keď sťažovateľovi v 1. rade bolo predmetné uznesenie doručené až 11. decembra 2021, teda po uplynutí 5 mesiacov od vydania rozhodnutia. Neefektívny postup okresného súdu sa taktiež odzrkadlil aj pri procesnom postupe po doručení odvolania, keď okresný súd pochybil pri doručovaní vyjadrení a následne predložil spis Krajskému súdu v Bratislave, ktorý vo veci ani nebol príslušný, čo napokon predĺžilo dĺžku odvolacieho konania aj na Krajskom súde v Trnave.

9. Sťažovatelia sú toho názoru, že zbytočné prietahy boli spôsobené aj Krajským súdom v Bratislave, ktorého rozhodovanie trvalo ďalších 5 mesiacov a ktorý po odvolaní matky až po 1. júni 2023 predložil spis Krajskému súdu v Trnave, čím nebola dodržaná lehota 6 týždňov na rozhodnutie. Pochybiť mal napokon aj Krajský súd v Trnave, ktorého rozhodovanie trvalo ďalších 5 mesiacov a keďže sa necítil byť vo veci príslušný, predložil spis najvyššiemu súdu, čím bola opätovne predĺžená celková dĺžka napadnutého konania.

10. Na ujmu sťažovateľov nemôže byť to, že v priebehu konania vstúpila do účinnosti súdna reforma, ktorá sa dotkla najmä kolobehu spisov v Bratislave, keďže je zodpovednosťou štátu dodržiavať svoje vlastné pravidlá a zabezpečiť prípravu dotknutých orgánov. Sťažovatelia sú toho názoru, že prípadné ospravedlnenie zbytočných prietahov s odvolaním sa na súdnu reformu nie je výnimočnou situáciou a nie je ústavne udržateľné.

11. Imperatív 6 týždňov dĺžky konania v týchto prípadoch je odôvodnený záujmom detí, ako aj tým, že po právnej a faktickej stránke nejde o zložitú vec, pretože sa rieši iba otázka obvyklého pobytu, ktorá bola mimochodom v Rakúskej republike vyriešená do jedného roka.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práv podľa čl. 11 Haagskeho dohovoru, čl. 11 ods. 3 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003, ako aj čl. 24 nariadenia Rady (EÚ) č. 2019/1111 z 25. júna 2019 postupom okresného súdu (v súčasnosti mestského súdu), Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Trnave v napadnutom konaní. Sťažovatelia sú toho názoru, že konajúce súdy spôsobili zbytočné prietahy v napadnutom konaní aj v čase po rozhodnutí ústavného súdu č. k. II. ÚS 540/2021-52 zo 16. februára 2022, pričom celková dĺžka napadnutého konania je podľa ich názoru ústavne neakceptovateľná.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

13. Ústavný súd poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej podstatou a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02).

14. Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej sťažnosti už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

15. Ústavný súd pripúšťa, že s ohľadom na predmet konania bola celková dĺžka napadnutého konania neprimeraná, avšak vzhľadom na to, že ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená až v čase po právoplatnosti rozhodnutia (uznesenie Krajského súdu v Trnave z 25. októbra 2023 nadobudlo účinky právoplatnosti 21. novembra 2023, pozn.), ústavnú sťažnosť v danej časti nebolo možné prijať na ďalšie konanie. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol danú časť ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

III.2. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 11 Haagskeho dohovoru, čl. 11 ods. 3 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 a čl. 24 nariadenia Rady (EÚ) č. 2019/1111 z 25. júna 2019:

16. Sťažovatelia porušenie uvedených práv odvíjajú od porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Práve s ohľadom na argumentačné prepojenie oboch uvedených obsahových častí ústavnej sťažnosti nemohlo v dôsledku absencie porušenia základného práva zaručeného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dôjsť ani k porušeniu sťažovateľmi označených článkov Haagskeho dohovoru, nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 a nariadenia Rady (EÚ) č. 2019/1111 z 25. júna 2019, a preto aj v týchto častiach bolo potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

17. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľov obsiahnutých v petite ústavnej sťažnosti, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. februára 2024

Libor Duľa
predseda senátu